

Peetri kool sai ehitusloa

29. märtsil otsustas Tartu Linnavalit-sus anda ehitusloa Peetri 33 hoone taastamiseks Peetri koolimajana ja õpilaskoduna.

Täpselt aasta tagasi sai valmis ja kehtestati detailplaneering. Muinsuskaitse eritingimustele vastava projekti koostas arhitektuuribüroo Ansambel ning selle eest tasus EELK Tartu Peetri kogudus, kellele Peetri 33 kuulub. Tööde esimese etapiga on plaanis alustada 2016. aasta sügisel, oma majja loodab kool naasta 2018. aasta septembriks. Suur töö on tehtud, kuid suurem on ees.

Peetri kool asutati 1906. aastal. Peetri koolimaja valmis 1910. aastal arhitekt Georg Hellati projekti alusel. Kool sai majas tegutseda kuni 1941. aastani. Aastal 1944 hävis koolimaja sõjas. 1950. aastatel ehitati varemed ümber tehaseks. Peetri kogudus sai maja tagasi 1996. aastal. Tartu Luterlik Peetri Kool taastas oma tegevuse 2013. aastal. Tuleval sügisel tähistab kool 110 aasta möödumist oma rajamisest. Praegu tegutseb kool ajutisel pinnal Pepleri tänaval.

Noored käisid Nõos ja lähevad Lagujale

Nõo koguduses kogub noortetöö hoogu Imbi Tanilsoo eestvedamisel. 4. märtsil pidasid Tartu Pauluse ja Nõo koguduse noored ühise noorteõhtu Nõo noortekeskuses. Piibliõpetust viis läbi õpetaja Kristjan Luhamets, laule saatis õpetaja Mart Jaanson, lauda katsid noored ise ja

mänge viis läbi Imbi Tanilsoo. Järgmine kohtumine ootab ees Laguja koolimajas. Seega 8. aprillil ei ole tavapäraselt noorteõhtut Tartu Pauluse kirikus, vaid meie koguduse noored sõidavad Laguja koolimajja. Kaasa tulekust saab märku anda FB grupis „Tartu Pauluse noored”.

Sinod Pauluse kirikus

9. märtsil oli Tartu praostkonna sinod Pauluse kirikus. Alates 1949. aastast on sinodit peetud meie kirikus 30 korda: 1949, 1951, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 2000, 2004, 2012, 2016.

Tartu Jaani kirik otsib õpetajat

Vakantseks on kuulutatud EELK Tartu Ülikooli-Jaani koguduse õpetaja ametikoht. Kandideerimise õigus on kõigil EELK vaimulikel. Seni teenis kogudust õpetaja Urmas Petti, kes 27. jaanuaril 2016. a. siit ajast igavikku kutsuti.

Uued altarikatted Tartu Maarjas

Täna, 3. aprillil kell 12 pühitseb piiskop Joel Luhamets Tartu Maarja koguduse uued altaritekstiilid, mille on kudunud Terttu Pitkääkoski ja mille sümbolid on käsitsi tikkinud Rael Linusk. Jumalateenistusel jutlustab Joel Luhamets ja liturgina teenib Joonas Toivanen.

Laste laulupäev

23. aprillil on Tartu Pauluse kirikus üle-eestiline vaimulik laste laulupäev.

Oodatud on kõik, kes laulda oskavad. Laste vanus ei ole piiratud. Igaüks saab valida endale jõukohase, kas siis ühehäälse või kahehäälse koori laulud. Kuna koos veedetakse terve päev, siis on kavas ka ühine lõunasöök, palve ja mängud. Osavõtumaks 6 eurot sisaldab lõunasööki, lõpukringlit, noote ja korralduskulusid. Vajalik on eelnev registreerumine.

Kogunemine on kell 10:45. Sama päeva õhtul kell 17 on kontsert Tartu Pauluse kirikus, kuhu kõik on oodatud kuulama.

Kristi Salve: olen tänulik, et

Aastakümneid usus kasvanud ja palju aastaid Pauluse kirikus käinud Kristi Salve on nüüd 5 aastat olnud meie koguduse liige.

Palun räägi kõigepealt enda perekonnast ja lapsepõlvest.

Olen sündinud 1942. aastal, seega Teise Maaailmasõja ja saksa okupatsiooni ajal Vaimastvere vallas Kõola külas Jõgevamaal. Meil oli tavaline talupere, mul oli üks õde ja on üks vend, kes elab siiani. Õde suri lapsena. Mu ema kodu asus Pedja jõe kaldal. Emapoolne vanaisa saadeti Siberisse kohe 1941. aasta küüditamisega. Sõja ajal lasid venelased 1941. aastal taganedes nende maja lähedal olnud silla õhku ja seetõttu läks põlema ka nende elumaja. Alles jäi saun, kus vanaema siis edasi elas. Isa mul õnneks sõtta ei võetud, kuna ta oli väga lühinägelik. Räägiti, et ta oli kehva valgusega silmad rikkunud lapsena väga palju lugedes.

Millistes koolides oled õppinud?

Koolis hakkasin käima meie kodukülas Kõolas. Tollase 7-klassilise põhikooli lõpetasin juba Vaimastvere koolis. Seal edasi läksin Jõgeva keskkooli. Sel ajal oli koolipäevaks ja tööpäevaks ka laupäev. Kodus sain olla laupäeva lõunast pühapäevani. Nädala sees elasid internaadis. Meil oli väga hea keemia õpetaja, kes oskas aine huvitavaks muuta. Mõtlesin siis Tartu Ülikooli keemiat edasi õppima minna. Aga kord lugesin ma ajalehest „Rahva Hää!“ professor Paul Ariste artiklit soomeugri keeltest ja see paelus mind nõnda, et otsustasin ka ise neid keeli õppima hakata. Paraku nõuti ülikooli astumisel ka komsomoli soovituskirja. Mul seda soovituskirja muidugi ei olnud sel lihtsal põhjusel, et mina komsomoli ei kuulunud. Uurisid siis ülikoolist järgi, kas ma kaugõppesse saaksin astuda ilma vastava soovituskirjata. Selgus, et kaugõppes õppimise suhtes oldi leebemad. Niisiis võeti mind kaugõppesse vastu. Seda ma juba teadsin, et kui päevasest õppest tudengeid välja langeb, siis saan ma statsionaarsesse õppesse üle minna. Selline võimalus peale kolmandat semestrit mulle avaneski. Ülikoolis spetsialiseerusin rahvaluulele.

Kus Sa töötanud oled ja millist tööd teinud?

Ülikooli lõpetasin 1965. aastal ja mind suunati tööle Setumaale Mikitamäe kooli eesti keele õpetajaks. Seal oli aga õpetaja juba leitud ning asendusuunamisena saadeti mind Põlvast üle kuue kilomeetri kaugusel asuvasse Peri põhikooli (see kool avati 1766 ja suleti 2004. aastal). Sel ajal – 1960. aastate keskel – rääkisid lapsed veel omavahel ilusat võru keelt. Mäletan selgelt, et esimesel koolipäeval oli väga ilus ilm ja üks poiss küsis teise käest „Kon mu kengä ommava?“ (Kus mu kingad on?). Ja teine poiss, kes mööda koolihoovi ringi jooksis ning kella helistas (sest elektrikella koolil veel ei olnud) hüüdis „Kerikohe! Kerikohe!“ Ja jutt oli selles mõttes õige, et see kell oli ühe suletud õigeusu kiriku tornist pärit kõige väiksem kell. See oli just see aeg, kui televisioon hakkas maad võtma. Mõni jõukam ja nõukam pere oli endale televiisori ostnud ja seda käidi siis küla pealt koos vaatamas. Õpetajatel oli kõigil pooleldi talupidaja elu: peeti

lehma ja olid ka kukk ja kanad ning seapõrsas sulus. Soovisin seal aastast aastasse minna nagu ka eelmine eesti keele õpetaja, kes oli seal aastakese töötanud. Mu mitmed kursusekaaslased töötasid Tallinnas, üks neist asutuses nimega ENSV Riiklik Raamatupalat. See asutus oli tegelikult nagu arhiivraamatukogu ja bibliograafiaasutus ning sai endale igast ENSVs ilmunud raamatust sundeksemplari. Seal koostati ka jooksvat bibliograafiat. Töötasin seal paar aastat ja siis ütles üks teine kursusekaaslane, kes töötas Keele ja Kirjanduse Instituudis, et rahvaluule sektorist läheb inimene pensionile ja ma saaksin tema koha. Olin rõõmuga nõus ja asusin sellele praeguses mõttes assistendi kohale kolmeks aastaks. Sain nüüd tegelda oma erialaga. Edasi kutsuti mind juba Tartusse Fr. R. Kreutzwaldi nim. Kirjandusmuuseumisse (praeguse nimega Eesti Kirjandusmuuseum) vanemteaduriks. See oli minu unistuste töökoht ja on selleks olnud mulle juba 45 aasta jooksul. Meie rahvaluulearhiiv

Jumal on mind kutsunud

on kujundlikult öeldes omaette maailm, põhjatute salvedega “vanavara ait”, nagu Jakob Hurt nimetas. Üht teemat uurides leiad teise ja nii üha edasi. Sa leiad seda, mida pole otsinudki, aga mis on otsitust veel huvitavam! Huvi pole vähenenud. 1995. aastal kaitsesin teadusmagistrikraadi teemal „Vaateid liivi rahvakalendri” ning 1999. aastal doktorikraadi teemal „Läänemere-soomlaste traditsiooniline vaimne kultuur: pärimusliikide vahelised seosed ja etnilised suhted”.

Räägi palun oma teadusekspeditsioonidest.

Alustasin juba 1960. aastate lõpus Tallinnas töötades kogumismatkadega Läänemaale ja Virumaale, hiljem juba Tartus töötades – käisin Võrumaal mitmetes kihelkondades, Setumaal, Muhus ja mujal. 1970. aastal korraldas instituut sõidu liivlaste aladele. Olin eelnevalt juba lugenud Oskar Looritsa töid liivi folkloorist ja usundist. 1970. aastaks olid viimased liivlaste ajaloolised alad Kuramaa poolsaare tipus Kolka kandis sõdade ja nõukogude piiritsiooni tõttu palju kannatada saanud. Viimane liivi keelt emakeelena kõnele- nud inimene maailmas suri Kanadas ligi 100-aastasena 2013. aastal. Tartus Kirjandusmuuseumis töötades käisin teadusekspeditsioonidel nii liivlaste aladel, aga veel enam meie teise sugulasrahva – vepslaste juures. Kesk-Vepsa aladel. See vepsa keelt kõnelev rahvas elab Venemaa lääneosas Äänisjärve edelarannikul ning sealt lõuna poole jääval Vepsa kõrgustikul. 2010. aasta rahvaloenduse andmetel elas neid Venemaal veel alla 6000 inimese. Ma õppisin ära vepsa keele. Nii sain nendega muidugi palju paremini jutule ja palju rohkem teada. Mäletan, kui ühes külas tõi mu teejuht tema arvates suurte teadmistega memme juurde. See oli algul võõra, st minu suhtes pelglik. Siis ütles mu saatja: „Ala varaida, hän miidenkelhine om” (Ära kardada, ta on meiekeelne”) Ma lindistasin ja kirjutasin ja pildistasin seal palju muinasjutte, itke, rahvalaule, kõike, mis selle rahva elu ja kultuuri puudutas. Muide, väga sageli on minu küsitlavad hoopis minule küsimuse esitanud: ”Kas sa Jumalat usud?” Seda on teinud ka liivlased. Minu jaatav vastus on

inimesi rõõmustanud. Sikrõgi baptisti-koguduse liikmed laulsid mulle koguni paar liivikeelset vaimulikku laulu, mis said plaadile, see anti välja ka CD-na hiljem. Selliste laulude olemasolust polnud kellelgi aimu, sest muidu laulsid nad lätikeelsest lauluraamatust.

Ka Sa oled oma teadusartikleid avaldanud ka raamatutena?

Jah, näiteks eelmisel sügisel ilmus kirjastuselt „Ilmamaa“ Eesti mõtteloo sarjas raamat „Üleaedseid“, mis sisaldab valiku mu artiklitest. Sealgi on mitmeid artikleid vepslastest, ka liivlastest, samuti eesti-läti folkloorisuhetest. Pidin vaatama, mida raamatusse sisse võtta, et oleks esindatud erinevad uurimissuunad ja et see oleks huvipakkuv ka teistele peale folkloristide. Eks see raamat nii auväärses seerias ole suur arm, mis on ootamatu ja ärateenimatu nagu kingitus. Aastaid varem on juba ilmunud koostöös Ingrid Rüütliga „Põhja Tartumaa töö- ja tavandi laulud“, „Vepsa muinasjutte“, „Rahvajutte Vastseliina kihelkonnast“, „Loomislugu Mulgimaalt“ ja mitmeid teisi raamatuid.

Kas teil lapsepõlves Jumalast ka kodus juttu oli?

Meil oli selline keskmine Eesti pere, suhteliselt ilmalik, kuid muidugi mitte ateistlik. Selline pidupäevade ja pühade ja jõulude tähistamist tähtsaks pidav perekond. Mind ristiti beebipõlves. Kirikuga seoses olid esimesed mälestused surnuaiapäudel käimisest. Ema õpetas mulle selgeks Meie isa palve. Huvitaval kombel jäi see mulle kohe pähe. Teatava aja sellest päevast alates ma ka püsivalt palvetasin. Kuid siis tuli kriitiline teismeliseiga. Kord, ma olin 13-aastane, tuli meile külla üks sugulane. Räägiti igasugusest raskustest, mis tol ajal olid. Minu ema ütles: „Kui Jumal aitab, siis küllap kuidagi hakkama saab”. Seepeale lausus külaline: „Mina enam Jumalat ei usu!” Ütlesin selle peale kohe järgi: „Mina ka ei usu“. Ema sai pahaseks: „Kui keegi midagi rumalat ütleb, siis sina ära korda seda nagu papagoi“. Millegipärast oli nii ahvatlev siis mul niimoodi öelda. Pärast seda kaduski mu elus ka palve ära. Keskkooli ajal ei olnudki mingit usu-elu, Jõgeval polnud ju isegi kirikut,

kuhu isegi kogemata oleks sisse sattunud. Samas mu pinginaaber oli usklikust perest, pärit Laiuse kiriku lähedasest külast. Meie keskkooliaeg oli see aeg, kui leerikooli „välja-juurimiseks“ noorte seast oli leiutatud komsomoli poolt korraldatud noorte suvepäevad, mida rahvasuus „võsa-leeriks” kutsuti. Mõned klassiõed rääkisid 11. klassi kevadel, et lähevad sinna. Minu pinginaaber teatas julgelt: „Mina sinna küll ei lähe, mina lähen leeri“. Siis sain ma võimaluse teha viie aasta tagusega vastupidine avaldus ning ma ütlesin kiiresti tema järel: „Mina ka!“ Tol korral ma küll veel leeri ei läinud, kuid muutus toimus ja juba ülikooli ajal hakkas usk mu ellu iva-iva haaval tagasi tulema. Hakkasin Uut Testamenti lugema. Mõnikord „sattusin“ Peetri kirikusse ja mõnikord Uspenski õigeusu kirikusse. Õigeusu liturgia oli (ja on) teatud viisil mõjuv. Pärast ülikooli lõpetamist juba Tallinnas töötades käisin pühapäeviti (aga mitte igal pühapäeval) nii Jaani kui Oleviste kirikus, kõige rohkem aga Püha Vaimu kirikus. Siis oleksin tahtnud leeri minna, aga tundsin, et olen selleks liiga vana. Ometi hakkasin just sellel ajal jälle palvetama. Piibli-lugemises olid takistuseks kohad, millest ma aru ei saanud. Olles jälle Tartus, sain ma meie Kirjandusmuuseumi arhiivis tuttavaks Tartu Ülikooli kunagise usuteaduskonna professori Uku Masinguga. Ta nagu nägi mind läbi ja rääkis minuga nagu ma juba olekski usklik, öeldes mulle midagi seletades näiteks „nagu Jeesuski ütles...“ Imestasin: kuidas ta teab, et ma Jeesusest tean (oli ju sügav nõukogude aeg, 1972. aasta). Niisugune misjoni-viis oli minu jaoks sobiv. Aastaid kohtusime temaga Kirjandusmuuseumis ja vestlesime, kuid hiljem me saime lähedasemaks ja siis käisin temal ka kodus külas. Sain temalt paluda segaseid Piibli kirjakohti selgitada, kahtlused hajusid, enam ma ei takerdunud kuhugi. Ja usk sai kindlaks. Siis käisin lõpuks ka Laiuse kirikus leeris ära nõukogude stagnatsiooni ajal ja olin tegelikult selle koguduse hingekirjas peaaegu siiani. Alles ligi 5 aastat tagasi tuln ma ametlikult üle Pauluse koguduse liikmeks, kus ma olin

käima hakanud juba 1997. aastast pärast Joel Luhametsa koguduse õpetajaks saamist. Sellest peale olen praktiliselt igal pühapäeval kirikus olnud.

Milline oli su usu elu pärast leeriõnnistuse saamist?

Pühapäeviti üritasin käia ikka kui võimalik, siis Laiuse kirikus. Mõnikord sõitsin sinna kohale juba laupäeval ja sain seal surnuaias ka perekonna hauad korda teha. Õpetaja oli seal hulk aastaid Margit Nirgi ja sain pastoraadis ööbida. Kui taasiseseisvumise käigus taastati ka ülikooli kogudus, siis käisin sealsetel jumalateenistustel. Kui Tallinna sattusin siis käisin ikka Jaani kirikus, kus oli palju rahvast. Seal hakati 1980-ndate lõpupoole tegema ka sellisid kolmapäevalõunaseid hardushetki. Sealgi oli hulk inimesi kuulamas. Tartus toimusid kuulutusnädalad ja näiteks Joel Luhametsa kuulsin ma esmakordselt jutlustamas just Tartu Peetri kirikus toimunud kuulutusnädalal. Esimest ja ainsat korda kuulsin Harri Haamerit jutlustamas siinsamas Pauluse kirikus samuti kuulutusnädalal (see

oli muide ainus kord, kui ta pärast Siberist tagasitulekut siin jutlustada sai). Samal ajal tekkisid mul kontaktid vennastekogudusega. Kaasa aitas üks tollane noor kristlasest kolleeg, kelle vanavanemad olid vennastekoguduse inimesed. Käisin korduvalt Nõmme palvemajas ja maapalvemajade aastapäevadel. Siiani on side Nissi palvemajaga. Siis käisin – juba üheksakümnendatel – ka Maarja koguduse majas korraldatud evangeelsetel õhtutel. Praegusel ajal meeldivad mulle väga ja on õnnistatud alliansspalvenädala jumalateenistused, samuti kirikute öö lühikesed palvehetked, kus olen ikka jõudumööda osalenud. Mulle on ammu südamelähedane psalm 23. Olen seda kogenud kui minu enda kohta käivat. Tõesti, ma olen haljale aasale asetatud ja mu laud on kaetud ja mu karikas ongi pilgeni täis! Kahe aasta eest kirikute ööl Kolgata koguduses käies pakuti seal uksest sisenejatele suurest vaagnast rullikeeratud kirjakohi ja mina sain just selle psalmi! See oli nagu Jumala kinnitus: jah, Tema on tõesti minuga. Olen tänulik, et Jumal on

mind päästnud ja asetanud mind avarusse. Oma loomuselt olen pikaldane inimene ja seetõttu olen ka usus aeglaselt kasvanud, aga ehk seetõttu saanud tugevamalt juurduda. Kaasa on aidanud koguduse töö: piibliringid, koguduse kool, samuti mulle juba aastaid väga südamelähedased Taize palvused. Muide, ka koguduse kuukiri on hea, loen seda huviga ja olen õppinud teiste inimeste lugudest, millest mõni on sügavalt puudutanud.

Milline on Su lemmikkirjakoht?

Väga südamelähedased on mulle olnud ammu need kirjakohtad, kus Õnnistegija Johannese Evangeeliumis ütleb enda kohta: Mina olen eluleib; Mina olen maailma valgus; Mina olen uks; Mina olen hea karjane; Mina olen tõeline viinapuu, Mina olen tee ja tõde ja elu, Mina olen ülestõusmine ja elu. Üks lemmikkirjakoht on Pauluse 1. kiri Tessalooniklastele 5:19 „Ärge kustutage Vaimu“.

Küsimusi esitas Fred Raju

Jumalateenistused

10. apr. kell 10. Misericordia Domini.

17. apr. kell 10. Jubilate.

24. apr. kell 10. Cantate.

01. mai kell 10. Rogate.

05. mai kell 10. Taevaminemise püha.

08. mai kell 10 Exaudi.

15. mai kell 10 Nelipüha. Leeripüha.

16. mai kell 10 Teine nelipüha.

22. mai kell 10 Kolmainupüha.

Pühapäevakool

Tunnid toimuvad laupäeviti kell 11.00:

2–4 aastased (Kai Kikkas)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II klass (Riina Org

ja Anneli Tubin)

III–V klass (Anu Seppa

ja Auli Marta Humal)

VI–VIII klass (Katrin Luhamets)

Kell 12.30: kunstiring (Liive Koppel).

Kiriku noortepäevad

EELK noortepäevad ehk kristlik noorte festival „Järgmine peatus“ (JäPe) on sel aastal Järva-Jaanis 7. – 10. juulini. Infot leiad Facebooki lehelt!

Koguduse elu nädala sees...

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.00.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piibliringid:

E. 4. aprill kell 17.00 (Liive)

E. 11. aprill kell 17.00 (Liive)

N. 14. aprill kell 18.30 (Anu)

R. 15. aprill kell 18.00 (Aino)

P. 17. aprill kell 11.45 (Juta)

E. 18. aprill kell 17.00 (Liive)

E. 25. aprill kell 17.00 (Liive)

N. 28. aprill kell 18.30 (Anu)

R. 29. aprill kell 18.00 (Aino)

P. 1. mai kell 11.45 (Juta)

E. 2. mai kell 17.00 (Liive)

N. 12. mai kell 18.30 (Anu)

Raamatupood on avatud E-R 10-18,

L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Kontsert

L. 9. aprillil kell 18.00 – segakoor „Camerata Englund“ kontsert. Tasuta. Kavas on Josquin des Prezi looming ja Rootsi rahvakoraalid.

Noorteõhtud reedeti kell 19.00 (v. a. 8. aprillil, kui sõidame külla Lagujale).

Noorteansambel teeb proove ebaregulaarselt. Seetõttu palume uutel lauljatel endast märku anda kantseleis.

Kammerkoor teispäeviti kell 18.15.

Naiskoos kolmapäeviti kell 18.15.

Lastekoos laupäeviti kell 10.00.

Kantselei on avatud tööpäeviti kell 10-14, laupäeviti kell 10-12, telefon 742 0258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% aastasissetulekust) saab teha ülekandega (a/a 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Supiköök on avatud E-R 11-13 ja L 10-12:30